

EUROOPA KOHTU OTSUS

23. JAANUAR 1975*

Kohtuasjas 31/74,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Pretore di Roma (Ottava sezione penale) esitatud eelotsusetaotlus selles kohtus algatatud menetluses

FILIPPO GALLI vastu

EMÜ asutamislepingu artiklite 2, 3, artikli 5 teise lõigu, artikli 30, artikli 39 lõike 1 ja artikli 40 lõike 3 ning nõukogu 13. juuni 1967. aasta määruse (EMÜ) nr 120/67 (EÜT, lk 2269) ning 22. septembri 1966. aasta määruse (EMÜ) nr 136/66 (EÜT, lk 3025) sätete tõlgendamiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed Mertens de Wilmars (ettekandja) ja Mackenzie Stuart, kohtunikud A. M. Donner, R. Monaco, P. Pescatore ja H. Kutscher,

kohtujurist: J.-P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

[...]

1. Pretore di Roma esitas Euroopa Kohtule 26. aprilli 1974. aasta määrusega, mis saabus kohtukantseleisse 13. mail, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel mitmesuguseid küsimusi asutamislepingu artiklite 2, 3, artikli 5 teise lõigu, artikli 30, artikli 39 lõike 1 ja artikli 40 lõike 3 ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 120/67, 13. juuni 1967, teraviljaturu ühise korralduse kohta (EÜT, lk 2269) ja määruse (EMÜ) nr 136/66, 22. september 1966, õli- ja rasvaturu ühise korralduse kehtestamise kohta (EÜT, lk 3025) sätete tõlgendamise kohta.

2. Need küsimused tõusetusid kriminaalmenetluse raames ühe ettevõtja vastu, keda süüdistatakse suurettevõtete toodetavate või turustatavate kaupade hinnaeeskirju

*Kohtumenetluse keel: itaalia.

kehtestava 24. juuli 1973. aasta Itaalia dekreetseaduse nr 425 (*Gazzetta Ufficiale* nr 189, 24.7.1973) sätete rikkumises teraviljast ja õliseemnetest saadud jahu müümisel.

3. See dekreetseadus nõuab, et kaaluga, mõõduga või tükikaupa müüdavaid kaupu turustavad äriühingud, mille käive ületas 1973. esimese poolaasta jooksul 5 miljardit liiri, esitaksid hinnakirja, mida tohib muuta alles 60 päeva pärast pädevatele ametiasutustele teatamist ning üksnes juhul, kui need ei esita selle aja jooksul vastuväiteid.

4. Siseriiklik kohus tuvastas, et kõnealust dekreetseadust rikkudes müüdi teravilja, millele kohaldub määrus nr 120/67, ja õliseemnetest saadud jahu, millele kohaldub määrus nr 136/66.

Vastus esitatud küsimustele peab võimaldama sellel kohtul otsustada, kas dekreetseaduse nr 425 sätted sobivad kõnealuste toodete käsitlemise suhtes kokku asutamislepingu ja määrustega nr 120/67 ja nr 136/66.

5. Nelja esimese küsimusega (a, b, c ja d) määruste nr 120/67 ja 136/66 kohaldamisalasse jäävate hinnasüsteemide kohta, tahetakse peamiselt teada, kas ja mil määral võib ühise turukorralduse raames kehtestatud ühenduse hinnasüsteem välistada siseriiklikud hinnaeeskirjad.

6. Samal eesmärgil ning asutamislepingu artiklitele 2, 3 ja 5 viidates küsitakse, kas kaupade vaba liikumise põhimõtte ühisturul ja ühtse turu loomist takistav siseriiklike turgude isoleerimise keeld on ühenduse õiguskorra aluspõhimõtted, millest tulenevad Euroopa Kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvatele isikutele õigused, mida siseriiklikud kohtud peavad kaitsma, kui liikmesriigid neid rikuvad (küsimus e).

7. Sarnane küsimus esitatakse asutamislepingu artikli 30 kohta, mis keelab liikmesriikidevahelised koguselised impordipiirangud ja kõik samaväärse toimega meetmed (küsimus f, 4).

8. Ühise põllumajanduspoliitika raames välja antud, teravilju käsitleva määruse nr 120/67 eesmärk on luua ühine turukorraldus EMÜ asutamislepingu artikli 40 tähenduses.

Selle ühise turukorralduse eesmärk, nagu rõhutab korduvalt määruse nr 120/67 preambul, on luua ühendusele ühtne teraviljaturg, mida hallataks ühiselt.

9. Sellise turuühtsuse saavutamiseks on määrus kehtestanud eeskirjade ja pädevuste tervikliku süsteemi, mis hõlmab korralduslikku raamistikku, võimaldades tulla toime kõigi eeldatavate olukordadega.

10. Keskne koht selles süsteemis kuulub määruse artiklis 1 kehtestatud hinnasüsteemile, mis on artikli 2 lõike 3 alusel kohaldatav tootmise ja hulgikaubanduse staadiumis.

11. Selle hinnasüsteemi eesmärk on võimaldada ühenduse piires täielikku kaubavahetuse vabadust ning korraldada sellest tulenevalt väliskaubandust kooskõlas ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidega.

12. Sisekaubanduse vabaduse tagamiseks sisaldab määrus sätteid, mille eesmärk on kaotada nii takistused vabale liikumisele kui ka kõik muud ühendusesisese kaubanduse moonutused, mis tulenevad liikmesriikide sekkumistest turul, kui neid sekkumisi pole määruses endas sätestatud.

13. Seda eesmärki rõhutatakse preambuli viieteistkümnendas põhjenduses, mille järgi "ühtse teraviljaturu loomiseks tuleb ühenduse sisepiiridelt kõrvaldada kõik kõnealuste kaupade vaba liikumise takistused", ning kuueteistkümnendas põhjenduses, mille

järgi "teatava abi andmine kahjustaks ühisel hinnasüsteemil põhineva ühtse turu loomist".

14. Selleks vajalikud sätted on sama määruse artiklites 21 ja 22.

Nende artiklite eesmärk on rakendada kõnealuse turu puhul asutamislepingu artikleid 2 ja 3, eriti selle punkte a, d ja f, ning artikleid 9 ja 30, mille eesmärk on luua ühtne turg, kõrvaldades kõik kaupade vaba liikumise takistused.

15. Selline süsteem välistab igasugused siseriiklikud eeskirjad, mis takistavad otse või kaudselt, reaalselt või potentsiaalselt ühendusesisest kaubandust.

Täpsemalt, kui tegemist on hinnasüsteemiga, on määrusega kokkusobimatud igasugused siseriiklikud eeskirjad, mis moonutavad hinnakujundust ühenduse kohaldatavate õigusnormide raamistikus.

16. Lisaks kõnealuse turu ühise korralduse toimimist käsitlevatele sisulistele sätetele sisaldab määrus nr 120/67 korralduslikku raamistikku, mis on loodud nii, et ta võimaldaks ühendusel ja liikmesriikidel tulla toime kõikvõimalike häiretega.

17. Seoses sellega tuleb eelkõige rõhutada, et põllumajandustoodete turustamine mõistlike tarbijahindadega kuulub asutamislepingu artikli 39 lõikes 1 ette nähtud eesmärkide hulka.

18. Sama määruse artiklid 19 ja 20 käsitlevad just selliseid juhtumeid, kus nõukogul on õigus võtta kõik vajalikud meetmed, kui ühenduse turgu häirib või ohustab hinnatõus maailmaturul, mis seab ohtu määruses kehtestatud hinnamehhanismi normaalse toimimise.

19. Artiklis 20 esitatakse täpsed eeskirjad teatud tõsiste häirete korral võetavate ühismeetmete kohta, milles osalevad nõukogu, komisjon ja liikmesriigid.

20. Lisaks määruses nõukogule ja komisjonile antud pädevusele on komisjonil asutamislepingu alusel üldine järelevalve- ja algatusülesanne.

21. Selles kontekstis tuleb veel kord juhtida tähelepanu alalise nõustamise ülesandele, mida täidab kõnealuse turusektori haldamise raames määruse artikliga 25 sätestatud korralduskomitee.

Lisaks talle antud eriülesannetele võib korralduskomitee tegelikult määruse artikli 27 alusel uurida kõiki muid küsimusi, mille tema eesistuja on võtnud päevakorda kas omal algatusel või liikmesriigi esindaja taotlusel.

22. Seega on ilmne, et määruse nr 120/67 korralduslik raamistik jätab igale liikmesriigile võimaluse võtta koos ühenduse institutsioonidega võimalikult lühikese aja jooksul ette ühiseid algatusi olukorras, kus määruses sätestatud hinnamehhanismide normaalne käik ei võimalda tulla toime hindade muutumises täheldatud soovimatute suundadega selle riigi territooriumil.

23. Liikmesriik ei saa õigustada oma ühepoolseid sekkumisi hindade muutumisse kõnealuses valdkonnas artikli 103 konjunktuuripoliitikat käsitlevate sätetega.

24. Tegelikult ei puuduta liikmesriikide konjunktuuripoliitikat käsitlev artikkel 103 juba valdkondi, kus on juba olemas ühised reeglid, nagu näiteks põllumajandusturgusid.

25. Järgmiseks tuleb uurida, kas eelnevad kaalutlused kehtivad ka õli- ja rasvaturu valdkonnas, mida käsitleb määrus nr 136/66.

26. Ka see määrus kehtestab ühise turukorralduse, mis põhineb kõnealuste toodete turu ühtsusel, mis on saavutatud tänu kaupade vaba liikumise takistuste kaotamisele, ning ühisel haldamisel.

Korralduse eripära on selles, et hinnakõikumiste suhtes kõige tundlikumatele toodetele, eriti oliiviõlile, kehtestatakse hinnasüsteem, samas kui teistele määruse kohaldamisalasse kuuluvatele toodetele on ette nähtud kõigest tollikaitse kaubavahetuse käigus kolmandate riikidega ning kaitsemeetmete võimalus turuhäirete korral.

27. Kuigi hindade kujunemise mõjutamiseks võetavate siseriiklike meetmete kokkusobimatus võib turukorralduse puhul, mis hõlmab ühenduse hinnakujundussüsteemi, olla eriti ilmne, takistab artikli 40 lõike 2 punkti c tähenduses ühise turukorralduse olemasolu siiski liikmesriikide ühepoolsete, ühendusesisest kaubandust takistada võivate meetmete vastuvõtmise kõnealustes valdkondades.

28. Määruse artiklis 36 jäetakse muuseas nõukogule selgesõnaliselt õigus teha ühises turukorralduses igasuguseid muudatusi või võtta igasuguseid meetmeid, mis ei ole määrusega vastavuses, et võtta arvesse ühe või teise tootega seotud eritingimusi.

29. Tuleb järeldada, et ühise turukorraldusega reguleeritud valdkondades – eriti, kui see korraldus põhineb ühisel hinnasüsteemil – ei tohi liikmesriigid ühisest turukorraldusest tulenevasse hinnakujundusmehhanismi enam ühepoolsete siseriiklike meetmetega sekkuda.

30. Seega on ilmne, et siseriiklik süsteem, mis muudab hindu blokeerides ja hindade muutmiseks ametiasutuste luba nõudes ühises turukorralduses ette nähtud hinnakujundust, on kokkusobimatu nii kõnealuste määrustega kui ka asutamislepingu artikli 5 teise lõigu üldsättega, mille järgi liikmesriigid peavad hoiduma kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada asutamislepingu eesmärkide saavutamist.

31. Kuna õigus võtta kõnealustel turgudel hinnatõusuga toimetulemiseks vajalikke meetmeid kuulub ühenduse institutsioonidele, ei saa liikmesriikide poolt selles valdkonnas võetud ühepoolsed meetmed olla kohustuslikud isikutele, kes alluvad ühenduse määrustele.

32. Ainus ühenduse õigusega kokkusobiv viis, kuidas liikmesriigid võivad saavutada ühisele turukorraldusele alluvas sektoris siseriiklike hinnatõusu vastaste õigusaktide eesmärgi, on alustada vajalike algatustega ühenduse tasemel selleks, et ühenduse pädev asutus võtaks määrustega nr 120/67 ja nr 136/66 korraldatud ühtse turu nõuetele vastavad meetmed või annaks loa nende võtmiseks.

33. Need määrused tagavad kõnealustes turusektorites kaupade vaba liikumise – vahetu õigusmõjuga üksikisikutele –, eriti koguseliste piirangute ja kõigi samaväärse toimega meetmete kaotamise teel.

34. Siiski tuleb täpsustada, et määrustega nr 120/67 ja 136/66 kehtestatud hinnasüsteemi kohaldatakse üksnes tootmise ja hulgikaubanduse järgus, nii et need sätted jätavad puutumatuks liikmesriikide pädevuse – ilma et see piiraks teiste asutamislepingu sätete kohaldamist – võtta vajalikke hinnakujundusmeetmeid jaekaubanduse ja tarbimise järgus, tingimusel, et need meetmed ei ohusta kõnealuse turu ühise korralduse eesmärgi ega toimimist.

35. Viimaks küsitakse, kas koosõlas EMÜ asutamislepingu artikli 40 lõike 3 teise lõiguga, artikliga 5 ning määruste nr 120/67 ja 136/66 sätetega, kui neid tõlgendada koos, on liikmesriikidel lubatud võtta hinnakontrollimeetmeid, mis diskrimineeriksid osa ühenduse tootjatest või tarbijatest teiste suhtes.

36. Artikli 40 lõike 3 teises lõigus on sätestatud eeskirjad, mida tuleb ühise turukorralduse raames järgida.

Ilma et see piiraks selle sätte kohaldamist analoogia alusel siseriiklikele korraldustele, mis võivad mõnes sektoris asutamislepinguga kooskõlas eksisteerida, pole sellele küsimusele, mis puudutab ühenduse ainupädevuses olevate valdkondade õigusaktidesse sekkuvate siseriiklike sätete hindamist, käesoleval juhul vaja vastata.

Kohtukulud

37. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia Vabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukuludid ei hüvitata.

Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus Pretore di Roma juures poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse Pretore di Roma.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Pretore di Roma 26. aprilli 1974. aasta määrusega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

- 1) Ühise turukorraldusega reguleeritud valdkondades – eriti, kui see korraldus põhineb ühisel hinnasüsteemil – ei tohi liikmesriigid ühisest turukorraldusest tulenevasse hinnakujundusmehhanismi enam ühepoolsete siseriiklike meetmetega sekkuda.
- 2) Siseriiklik süsteem, mis muudab hindu blokeerides ja hindade muutmiseks ametiasutuste luba nõudes kõnealustes ühistes turukorraldustes ette nähtud hinnakujundust, on kokkusobimatu määrusega nr 120/67 teraviljaturu ühise korralduse kohta ning määrusega nr 136/66 õli- ja rasvaturu ühise korralduse kehtestamise kohta.
- 3) Määrused nr 120/67 ja nr 136/66 tagavad kõnealustes turusektorites kaupade vaba liikumise – vahetu õigusmõjuga üksikisikutele –, eriti koguseliste piirangute ja kõigi samaväärse toimega meetmete kaotamise teel.

	Lecourt	Mertens de Wilmars	Mackenzie Stuart
Donner	Monaco	Pescatore	Kutscher

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 23. jaanuaril 1975 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Van Houtte

President
R. Lecourt